

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ
<p>1. Датум и орган који је именовео комисију 01. 11. 2018. године; решење бр. 012-199/35-2015; декан Факултета техничких наука у Новом Саду на предлог Наставно-научног већа.</p> <p>2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:</p> <ol style="list-style-type: none">
1. др Илија Ћосић, професор емеритус; Производни и услужни системи, организација и менаџмент; 24.03.2016.; Факултет техничких наука, Нови Сад;
2. др Лепосава, Грубић-Нешић, редовни професор.; Производни и услужни системи, организација и менаџмент; 14.07.2016.; Факултет техничких наука, Нови Сад;
3. др Добривоје Михаиловић, редовни професор; Менаџмент људских ресурса; 15.04.2008.; Факултет организационих наука, Униерзитет у Београду;
4. др Радо Максимовић, редовни професор; Производни и услужни системи, организација и менаџмент; 18.12.2008.; Факултет техничких наука, Нови Сад;
5. др Младен Печуљија ванредни професор; МЕНТОР Производни и услужни системи, организација и менаџмент;.; 10.02.2016.; Факултет техничких наука, Нови Сад;
II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
<p>1. Име, име једног родитеља, презиме: Сретен (Светислав) Цветковић</p> <p>2. Датум рођења, општина, република: 25.10.1970., Радивојце-Витина, Република Србија</p> <p>3. Назив факултета, назив студијског програма дипломских академских студија - мастер и стечени стручни назив: Факултет техничких наука, Универзитет у Новом Саду; Инжењерски менаџмент, Дипломирани инжењер менаџмента - мастер; 2008.</p> <p>4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија: 2009., Индустијско инжењерство/Инжењерски менаџмент</p> <p>5. Назив факултета, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране: -</p> <p>6. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука: -</p>
III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
<p>„УТИЦАЈ ВРЕДНОСТИ НА ОДНОС АУТЕНТИЧНОГ ЛИДЕРСТВА И ИНТЕРНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ У ВОЈНО - ОРГАНИЗАЦИЈСКИМ СИСТЕМИМА“</p>

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Навести кратак садржај са назнаком броја страна поглавља, слика, шема, графикана и сл.

Докторска дисертација Сретена Цветковића под насловом “УТИЦАЈ ВРЕДНОСТИ НА ОДНОС АУТЕНТИЧНОГ ЛИДЕРСТВА И ИНТЕРНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ У ВОЈНО-ОРГАНИЗАЦИЈСКИМ СИСТЕМИМА“ са литературом и прилозима, садржи 146 стране текста. Попис коришћене литературе са 156 наслова наведен је на 9 страна, а садржај дисертације на 3 стране. Докторска дисертација садржи 15 табеле, 12 слика, 7 графикана и 3 прилога, интегрисаних у основни текст. Испред основног текста дати су наслов, кључна документацијска информација и садржај.

Приказ истраживања која су извршена у оквиру дисертације и резултата, изложени су у 7 основних поглавља и то:

- I. Увод
- II. Теоријске основе и преглед литературе
- III. Истраживачки део
- IV. Резултати истраживања
- V. Дискусија резултата
- VI. Закључци и правци даљих истраживања
- VII. Литература

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

У првом, уводном поглављу кандидат је идентификовао потребу и предмет (проблем) истраживања и утврђен је циљ истраживања, постављене су хипотезе и назначени очекивани резултати истраживања, тј. позиционирано је истраживање у посматраној области. Уводно поглавље презентује стање у области истраживања у академској заједници, на основу чега је уочена потреба за истраживањем и приказана су општа разматрања у тријадном односу између вредности, лидерских особина и задовољства интерном комуникацијом учесника у организационој комуникацији у организацијским јединицима Министарства одбране и Војске Србије.

Предмет ове дисертације је истраживања односа између вредности, лидерства, и задовољства интерном комуникацијом учесника у организационој комуникацији у војноорганизационим системима. Вредности и лидерске особине у истраживању су посматране као предиктори задовољства интерном комуникацијом у војноорганизационим системима. Према актуелном схватању лидерства међу истакнутим истраживачима у области, примећен је значајан раст интересовања за нови, на вредностима заснован концепт лидерства, назван Аутентично лидерство. У теорији и пракси менаџмента је прихваћено становиште да задовољство свих запослених са квалитетом интерне комуникације у организацији представља императив за свеопшти организациони успех. Имајући у виду ове чињенице, овом дисертацијом је истражен међусобни однос између вредности у светлу Хајдтовог петодимензионалног модела вредности и димензије аутентичног стила лидерства са једне стране и задовољства интерном комуникацијом у војноорганизационим системима Министарства одбране Републике Србије са друге стране. Војноорганизациони системи боље организационе резултате остварују у условима где су усвојене и имплементирани позитивне моралне вредности и где је квалитет интерне комуникације на завидном нивоу. Креатор свих активности, релација и односа унутар саме војне организације је лидер - официр, који је творац визије, а која је остварљива онда када се рад заснива на вредностима и способностима, и када су унутар организације успостављени здрави комуникацијски односи.

Живимо у свету који је динамичан и пун брзих промена, и где је комуникација врло битна. Ново време доноси нове навике и стилове живота. И никог не чека! Ако у свом приватном животу и можемо себи да дозволимо да мало успоримо, у данашњем пословном окружењу то је недопустиво. Права информација у право време – адут је у пословној трци. Ефикасна комуникација је темељ ефикасног пословања и ефективности, ту данас никакве дилеме нема. То више није ствар избора. То је животна неминовност. Данас, комуникације представљају доминантан фактор и поуздан су партнер развоја целокупне цивилизације, јер су као алат, универзално средство и оружје заступљене у свим сферама друштва и активностима човека. Турбулентне промене у свим друштвеним сферама су „кривци“ што је лидерски приступ нужност у савременом свету. Људска бића, а самим тим и лидери, уче о вредностима морала и маралном понашању у току са временом. Опште је познато да су способности и вредности

нераскидиво везани, а лидерство које је засновано на способности представља императив у савременим организацијама.

Узимајући у обзир наведено, као основни истраживачки проблем, кандидат наглашава потребу за идентификацију утицаја различитих димензија вредности и особине аутентичних лидера на чинове задовољства интерном комуникацијом, који заједно чине комплементарни триптих елемената (вредности, аутентично лидерство и задовољство интерном комуникацијом).

Основни циљ истраживања је добијање квалитетних података о партиципацији и утицаја вредности на аутентичних лидера, њихов однос са сарадницима, њиховом међусобном утицају и релацијама, и да обезбеди предлоге за разумевање и проучавање елемента аутентичног лидерства у контексту интерних односа с јавношћу и задовољства комуникацијом запослених. Такође, резултати истраживања, могу се применити и у академским и пословним окружењима за модернизацију теорије и праксе аутентичног стила лидерства.

Друго поглавље дисертације, у циљу потврђивања актуелности предмета, проблема и циљева истраживања, је посвећено прегледу истраживања и анализи литературних извора о вредности морала, лидерства и комуникацији у области интересовања. Кандидат даје јасан преглед теоријских основа истраживања у области вредности морала у светлу Хајдтовог петодимензионалног модела вредности, лидерства са посебним освртом на аутентичног стила лидерства и интерне комуникације. Историјски су наведени и анализирани путеви развоја лидерства, вредности морала и комуникације, значај истих, и детаљније су објашњени трендови који су условили потребу развоја у војним организацијама у контексту проблема истраживања.

У **трећем поглављу** приказан је истраживачки метод који је коришћен за добијање истраживачких резултата у дисертацији. Утврђене су променљиве и детаљније су описани инструменти за истраживање у виду упитника.

У **четвртном поглављу** дисертације, описану су карактеристике узорка и валидности модела. Дат је увид у квалитативно и квантитативно истраживање и објашњен је модел истраживања који је спроведен у оквиру дисертације, уз објашњење методологије и поступка тестирања. У квантитативном делу спроведено је структурално моделовање (СЕМ) у програму WAPPLIS 4.0, с обзиром да дозвољава установљавање и нелинеарних односа међу променљивима које су укључене у структурални модел. Структурално моделовање је статистички поступак који може да се примени у различитим истраживачким ситуацијама. На пример, могуће је проверавати аспекте одређене теорије, анализирати латенту структуру конструката, тестирати постојање медијације, анализирати промене током времена и слично, а може да се користи и у ситуацији када истраживач жели да провери да ли се две или више група разликују на већем броју зависних варијабли. Такође, овај метод се користи и у највећем броју истраживања задовољства корисника, чија је најзначајнија предност висок степен статистичке ефикасности у симултаном описивању вишеструких веза између посматраних променљивих.

Комисија констатује да је избор метода истраживања и статистичке обраде података у потпуности усаглашен са предметом и циљем истраживања.

У **петом поглављу**, аутор дискутује о добијеним резултатима емпиријског истраживања и анализира полазне претпоставке. Добијени резултати потврђују општу хипотезу истраживања да вредности и лидерство утичу на задовољство интерном комуникацијом. Исто тако добијени резултати потврђују и обе појединачне хипотезе истраживања о појединачном утицају димензија аутентичног лидерства на задовољство интерном комуникацијом као и утицај моралности на исту. Војноорганизациони систем који је био предмет овог истраживања по својим карактеристикама представља врло специфичну радну средину у којој је однос субординације врло изражен и врло битан за његово функционисање. Интерна комуникација је сама по себи битна да би се остварила ефикасност и ефективност његовог рада. У ситуацији изражене субординације нормално је да изражене карактеристике аутентичног лидерства не погодују на шта указују добијени резултати да, што је аутентично лидерство израженије, мање је задовољство интерном комуникацијом.

На крају овог поглавља приказана је генерална дискусија предложеног модела. Такође, указано је на основне импликације резултата за теорију и праксу.

У **шестом поглављу** дисертације су изложена закључна разматрања и оцене извршених истраживања и идентификован научни и практични допринос дисертације. Посебан допринос је сазнање да постоје многе практичне импликације за ову студију. Лидери утичу на појединце, групе, и читава друштва. Учешће лидера у свим организационим активностима и рад групе чини се да расте све већом брзином.

Уз високе стандарде који важе за војне средине, важно је научити појединца и поштовања вредности као што су поштење, отвореност, храброст, патриотизам, развој самосвести и аутентичности.....

Вредности, као скуп изузетно пожељних особина, заузимају значајни простор официра и сугеришу нам о каквом се лидеру заиста ради и какво је њихово понашање, што директно утиче на крајне исходе.

Изведени закључци, констатације и оцене садржане у докторској дисертацији су научно утемељени, те представљају нову научну информацију као основу и путоказ за даљи развој знања о аутентичном лидерству и његове примене у поступцима организовања и управљања војним институцијама.

Седмо поглавље дисертације садржи попис цитиране и коришћене научне и стручне литературе. Консултовање задовољавајућег броја релевантних иностраних и домаћих литературних извора намеће закључак о поузданости изведених закључака изложених у дисертацији.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

НАПОМЕНА: Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду о томе.

- Bojan Lalić, Milan Delić, Nenad Simeunović, Nemanja Tasić & Sreten Cvetković.: The Impact of Quality Management Purchasing Practices on Purchasing Performance in Transitional Economies, Tehnicki vjesnik - Technical Gazette, 2019, Vol. 26, No 3, ISSN 1330-3651, UDK: 10.17559/TV- 20171130164306; (**M23**).
- Mila Kavalić, Sreten Cvetković, Nikola Banjac & Vladimir Glamočak. (2017). Knowledge and heuristics in function of improvement affairs civil defence of emergency situation. ICDQM-2017, 20. Међународна конференција „Управљање квалитетом и поузданошћу”, 8. Међународна конференција "Life Cycle Engineering and Management“, Пријевор, 29-30 Jun 2017.godine.
- Bereš, J, Paun, Bereš, P, Kristian, & Sreten Cvetković. (2015). Уčenje на даљину и heuristika у функцији едукације субјеката система цивилне одбране за ванредне ситуације. Vojnotehnički glasnik BR. 3, godina LXIII, jul – septembar 2015. str. 200–214, (стручни članci).
- Bereš, J, Paun, Bereš, P, Kristian, Sreten Cvetković & Radovan Jazić. (2015). Istorijska analiza i heuristika u funkciji edukacije štabova za vanredne situacije. Vojnotehnički glasnik br. 1, godina LXIII, januar – mart 2015. str. 67–83, (originalni naučni članci).
- Sreten Cvetković, Milan Kankaraš & Vladimir Glamočak. (2012). Kvalitativne metode za procenu rizika. XXXIX SYM-OP-IS 2012, TARA, 25. – 28. septembar 2012. godine.
- Milan Kankaraš & Sreten Cvetković. (2012). Više atributivno odlučivanje u procesu selekcije ljudskih resursa. XXXIX SYM-OP-IS 2012, Tara, 25. – 28. septembar 2012. godine.
- Milan Kankaraš, Srdjan Dimić & Sreten Cvetković. (2013). Procena stepena realizacije ciljeva organizacije. XL SYM-OP-IS 2013, Zlatibor, 8–12. septembar 2013. godine, STR. 620.
- Vladimir Glamočak, Sreten Cvetković & Nedeljko Debeljak. (2012). Upravljanje znanjem u poslovima obezbeđenja. Časopis za nauku-istraživanje-razvoj, internacionalni univerzitet, Brčko distrikt bih. Brčko, juni 2012. godine.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Прегледом докторске дисертације јасно се уочава да она садржи систематизовану истраживачку грађу, што је омогућило аутору да уз примену одговарајућих инструмената и методологије научног рада и расположивих извора (литературе и прикупљених података и информација из институција Министарства одбране и Војске Србије у Републици Србији) извуче појединачне и опште закључке и уочи развојне тенденције, могућности и правце даљег развоја аутентичног лидерства заснованог на вредности и способности.

Основни резултати ове докторске дисертације су следећи:

- (1) Истражен је тријадни однос између различитих димензија вредности, аутентичног лидерства и чиниоца задовољства интерном комуникацијом учесника у уређеном војном систему. Студија користи СЕМ анализу за одређивање међусобног односа и утицаја између вредности и аутентичних лидера са задовољством интерном комуникацијом, у правцу разумевања и оснаживање истих, као и ублажавање ефекта процедуралне правде у оба смера.

- (2) Дат је допринос научној и стручној јавности кроз нове информације које могу представљати квалитетне подлоге даљем развоју аутентичног лидерства заснованог на вредности и способности, односно даљем унапређењу управљачких механизма војних институција.
- (3) Истраживање тријадног однос између различитих димензија вредности, аутентичног лидерства и задовољства интерном комуникацијом учесника у уређеном војном систему представља прво емпиријско истраживање у Министарство одбране, које је изведено коришћењем упитника као истраживачког инструмента и применом метода из других научних области, што овом раду даје мултидисциплинарни карактер.

Имајући напред наведено у виду, Комисија сматра да је кандидат Сретен Цветковић успешно извршио планирана истраживања, обрадио докторску дисертацију и остварио постављене циљеве и дао оригиналан научни допринос развоју теорије и праксе индустријског инжењерства и инжењерског менаџмента, као основног подручја истраживања.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

НАПОМЕНА: Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.

У дисертацији су јасно утврђени циљеви истраживања, а резултати добијени истраживањем су у писаном тескту докторске дисертације приказани, анализирани и тумачени применом релевантних математичко-статистичких метода прикупљања, приказивања, обраде и анализе квантитативних података. Кандидат је у оквиру истраживања користио адекватне савремене и потврђене научне методе и спроведено је структурално моделовање (СЕМ). Образложена је друштвена и научна оправданост предмета и циља истраживања и дефинисани су кључни појмови. Приказани резултати су представљени логично и конзистентно, с више параметара и различитих показатеља.

Рад је проверен у софтверу за детекцију плагијаризма „iThenticate“.

Избор наведених метода и начина њихове примене је, у потпуности, прилагођен карактеру проблема који су у дисертацији решавани.

IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

НАПОМЕНА: Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање.

1. Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме

Докторска дисертација је написана у складу са образложењем које је наведено у пријави теме.

2. Да ли дисертација садржи све битне елементе

Докторска дисертација својим насловом, садржајем, резултатима истраживања и начином тумачења тих резултата садржи све битне елементе који се захтевају за радове овакве врсте.

3. По чему је дисертација оригиналан допринос науци

Разматрајући докторску дисертацију кандидата Сретена Цветковића, Комисија је закључила да она представља оригиналан научни допринос аутора теорији, кроз спознају и индентификацију круцијалних елемената моралности и аутентичног лидерства који доприносе задовољству комуникацијом и послом, и пракси развоја лидерства, пружањем смерница руководиоцима за покретање одговарајућих акција, усмерених на подизање нивоа свести и сазнања у вези развоја аутентичног стила лидерства заснованог на способности. У ширем контексту, дат је допринос развоју научне области индустријског инжењерства и инжењерског менаџмента, јер су истраживањем остварени следећи циљеви: проширена су теоријска и практична сазнања о специфичној организацији и управљању у специфичној области делатности – институције војске.

Развијена решења су оригинална, а истовремено, представљају добру основу за даља истраживања у овој области и за примену у другим областима делатности у сектору високог образовања.

4. Недостаци дисертације и њихов утицај на резултат истраживања

Докторска дисертација нема недостатака који би битно утицали на коначан резултат истраживања.

X ПРЕДЛОГ:
На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже:
- да се докторска дисертација прихвати, а кандидату, Сретену Цветковићу, одобри одбрана.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др **Илија Ћосић**, проф. емеритус;
Производни и услужни системи, организација и менаџмент;
Факултет техничких наука, Нови Сад

др **Лепосава, Грубић-Нешић**, ред. проф;
Производни и услужни системи, организација и менаџмент;
Факултет техничких наука, Нови Сад

др **Добривоје Михаиловић**, редовни професор;
Менаџмент људских ресурса;
Факултет организационих наука, Универзитет у Београду

др **Радо Максимовић**, редовни професор;
Производни и услужни системи, организација и менаџмент;
Факултет техничких наука, Нови Сад

др **Младен Печујлија** ванредни професор.; МЕНТОР
Производни и услужни системи, организација и менаџмент;
Факултет техничких наука, Нови Сад
